

EXPUNERE DE MOTIVE

În sistemul public de pensii, prin fiecare lege cadru a pensiilor s-a reglementat că, în cazul constatării unor erori de calcul sau plată a pensiilor, drepturile să fie corectate prin emiterea unor decizii de revizuire.

În cazul sumelor încasate necuvenit cu titlu de prestații de asigurări sociale, casele teritoriale de pensii emit decizii de recuperare, prin care se stabilește în sarcina beneficiarilor obligația de restituire a acestor sume.

În legislația asigurărilor sociale de stat din România, au existat trei acte normative, respectiv Legea nr. 544/2003, Legea nr. 124/2014 și Legea nr. 125/2014, prin care, pentru anumite intervale de timp, din anumite motive care au determinat plăți necuvenite cu titlu de pensii, precum și în scopul atenuării impactului negativ al recuperării sumelor de la beneficiari, s-a dispus scutirea de la recuperare a anumitor debite din pensii, în principal a debitelor provenite din erori ale sistemului de asigurări sociale (erori de interpretare a legii, erori ale sistemului informatic de prelucrare a datelor), erori care nu presupun culpa beneficiarilor.

Ultimul act normativ prin care beneficiarii unor sume plătite necuvenit cu titlu de pensie au fost amnistiați este Legea nr. 125/2014 privind scutirea de la plată a unor debite provenite din pensii, care a fost publicată în M.O nr. 700 din data de 24 septembrie 2014 și a intrat în vigoare începând cu data de 01.10.2014.

Prin conținutul acestui act normativ, legiuitorul a statuat în esență o derogare de la prevederile Legii nr.263/2010 privind sistemul unitar de pensii publice, în sensul că debitele constituite sau care urmează a fi constituite în sarcina pensionarilor aflați în evidența sistemului public de pensii la data intrării în vigoare a acestei legi, reprezentând sume încasate necuvenit cu titlu de pensie, indemnizație socială pentru pensionari și indemnizație pentru însoțitor, nu se recuperează.

Scutirea de la plată a debitelor, conform prevederilor acestei legi, s-a aplicat indiferent de categoria de pensie de care beneficiază sau a beneficiat pensionarul, la momentul constatării existenței debitelor.

Amnistia fiscală excludea numai obligația de restituire a sumelor plătite nedatorat, nefiind de natură a înlătura caracterul ilicit al faptei de stabilire și încasare a unor drepturi neprevăzute de legislația în vigoare.

După momentul intrării în vigoare, dispozițiile Legii nr.125/2014 au constituit în repetate rânduri, obiect de interpretare a Înaltei Curtii de Casație și Justiție, atât din perspectiva categoriilor de pensii vizate, cât și a limitelor temporale de aplicabilitate, în cadrul procedurilor de unificare a practicii judiciare, cele mai relevante fiind Decizia ICCJ nr.33/2017, respectiv Decizia ICCJ nr.40/2017.

Astfel, prin Decizia ICCJ nr.33/2017 pronunțată la data de 15.05.2017 și publicată în M.O. în 21.06.2017, în dosarul nr.4105/1/2016, Înalta Curte de Casație și Justiție a stabilit că, în interpretarea și aplicarea dispozițiilor art.1 alin.(1) din Legea nr.125/2014 privind scutirea de la plată a unor debite provenite din pensii, prin raportare la dispozițiile art. 5 și art 10 din Normele metodologice de aplicarea a prevederilor Legii nr.125/2014, aprobate prin Ordinul MMFPSPV nr.2073/2014, NU se recuperează sumele reprezentând pensie, indemnizație socială pentru pensionari și indemnizație pentru însoțitor, încasate necuvenit după data de 1 octombrie 2014, dacă aceste sume reprezintă drepturi aferente unei perioade anterioare datei de 1 octombrie 2014.

Totodată, prin considerentele de la pct. 87 din Decizia nr.40 a ÎCCJ, publicată în M.O. în 14.07.2017, s-a stabilit că „*încasarea de sume necuvenite și care nu sunt aferente perioadei anterioare momentului de referință al legii - 1 octombrie 2014, după intrarea în vigoare a actului normativ în discuție, este prohibită de lege și atrage, în continuare, obligația de restituire.*”

Concluzionând, reținem că încasarea unor sume necuvenite cu titlu de pensie după 1 octombrie 2014, care nu sunt aferente perioadei anterioare acestui moment, determină obligația recuperării acestora.

Mai mult de atât, reafirmăm faptul că Legea nr. 125/2014 reglementează o excepție, de strictă interpretare – *exceptio est strictissimae interpretationis* - ceea ce presupune că soluția legislativă pe care o consacră nu poate fi extinsă la alte situații, ea se aplică doar în situațiile la care legiuitorul se referă în mod expres.

Având în vedere că în prezent nu mai există argumente legale care să determine exonerarea de la plată a unor debite din pensii, generându-se astfel o situație devantajosă pentru pensionarii în sarcina cărora s-a instituit obligația de restituire a unor sume încasate necuvenit cu titlu de pensie, după data de 1 octombrie 2014, aferente perioadei ulterioare acestei date, debite care nu au cauză culpa debitorului,

Faptul că în cadrul acțiunii de stabilire/ recalculare/evaluare a dosarelor de pensie este posibilă producerea unor erori (atât cu privire la datele preluate în sistemul informatic cât și de prelucrare a datelor,

Luând în considerare, necesitatea protejării persoanelor pensionate, precum și în scopul preîntâmpinării unui impact negativ (asupra beneficiarilor) în cazul emiterii unor decizii de recuperare a sumelor plătite necuvenit și în raport, și cu așteptările publicului de la noua lege a pensiilor, respectiv de la noul sistem de calcul al acestora, propunem modificarea Legii nr.125/2014 în scopul scutirii de la recuperarea sumelor plătite necuvenit cu titlu de pensie pentru cazurile în care nu există o culpă a beneficiarului în raport cu modul de creare a debitului.

Având în vedere cele prezentate, supunem Parlamentului spre dezbateră și adoptare prezenta inițiativă legislativă, în regim de urgență.

Inițiatori:

Deputat PSD Simona Bucura - Oprescu

Deputat PSD Adrian Solomon

Propunere de modificare a Legii nr. 125/2014 privind scutirea de la plată a unor debite provenite din pensii

Nr. crt.	Text act normativ de bază	Text propus	Observații/argumente
1.		<p align="center">Lege pentru modificarea Legii nr. 125/2014 privind scutirea de la plată a unor debite provenite din pensii</p>	
2.		<p>Art.I. – Legea nr.125/2014 privind scutirea de la plată a unor debite provenite din pensii, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.700 din 24 septembrie 2014, se modifică după cum urmează:</p>	
3.	<p>Art. 1 alin.(1)</p> <p>Art.1. - (1) Prin derogare de la prevederile Legii nr. 263/2010 privind sistemul unitar de pensii publice, cu modificările și completările ulterioare, debitele constituite sau care urmează a fi constituite în sarcina pensionarilor afilați în evidența sistemului public de pensii la data intrării în vigoare a prezentei legi, reprezentând sume încasate necuvenit cu titlu de pensie, indemnizație socială pentru pensionari și indemnizație pentru însoțitor, nu se recuperează.</p>	<p>1. Articolul 1 se modifică și va avea următorul cuprins:</p> <p>“Art.1. - Prin derogare de la prevederile Legii nr.263/2010 privind sistemul unitar de pensii publice, cu modificările și completările ulterioare, și ale Legii nr. 360/2023 privind sistemul public de pensii, cu modificările ulterioare, debitele constituite sau care urmează a fi constituite în sarcina pensionarilor sistemului public de pensii, reprezentând sume încasate necuvenit cu titlu de pensie, indemnizație socială pentru pensionari și indemnizație pentru însoțitor, nu se recuperează.”</p>	<p>Având în vedere că în prezent nu mai există argumente legale care să determine exonerarea de la plată a unor debite din pensii, generându-se astfel o situație devantajosă pentru pensionarii în sarcina cărora s-a instituit obligația de restituire a unor sume încasate necuvenit cu titlu de pensie, după data de 1 octombrie 2014, aferente perioadei ulterioare acestei date, debite care nu au cauză culpa debitorului,</p> <p>Faptul că în cadrul acțiunii de stabilire/recalculare/evaluare a dosarelor de pensie este posibilă producerea unor erori (atât cu privire la datele preluate în sistemul informatic, cât și de prelucrare a datelor),</p>

			<p>Luând în considerare necesitatea protejării persoanelor pensionate, precum și în scopul preîntâmpinării unui impact negativ (asupra beneficiarilor) în cazul emiterii unor decizii de recuperare a sumelor plătite necuvenit și în raport și cu așteptările publicului de la noua lege a pensiilor, respectiv de la noul sistem de calcul al acestora, propunem modificarea Legii nr. 125/2014 și pentru pensionarii care și-au deschis drepturile de pensie după octombrie 2014, pentru cazurile în care nu există o culpă a beneficiarului în raport cu modul de creare a debitului.</p>
4.	<p>Art.1, alin. (2)-(7)</p> <p>(2) Sumele cu titlu de pensie, indemnizație socială pentru pensionari și indemnizație pentru însoțitor provenite din debite și recuperate de la pensionari începând cu data de 1 ianuarie 2011 și până la data intrării în vigoare a prezentei legi se restituie eșalonat, pe o perioadă de 5 ani calendaristici, începând de la data de 1 ianuarie 2015, prin plăți anuale egale.</p> <p>(3) Restituirea se realizează pe baza cererilor depuse de către pensionari la casele județene de pensii, Casa de Pensii a Municipiului București, respectiv casele de pensii sectoriale.</p> <p>(4) Nedepunerea cererii prevăzute la alin. (3) atrage nerestituirea sumelor.</p> <p>(5) Sumele ce urmează a fi restituite</p>		<p>Abrogare implicită a alineatelor (2)-(7).</p> <p>Corelare cu modificările propuse.</p>

	<p>pensionarilor în condițiile alin. (2) nu se actualizează cu indicele de inflație și nu sunt purtătoare de dobânzi, penalități de întârziere sau majorări de întârziere, după caz.</p> <p>(6) Procedura de efectuare a restituirilor prevăzute la alin. (2) va fi stabilită prin ordin comun al ministrului muncii, familiei, protecției sociale și persoanelor vârstnice și al ministrului finanțelor publice.</p> <p>(7) Contribuția de asigurări sociale de sănătate sau, după caz, impozitul, aferente debitelor scutite la plată potrivit prevederilor alin. (1), nu se recuperează.</p>		
5.	<p>Art. 2. -</p> <p>Debitele care au drept cauză culpa debitorului, cum ar fi folosirea de către acesta a unor documente eliberate cu nerespectarea legii, declararea de către acesta a unor date neconforme realității, care au avut drept urmare stabilirea eronată a pensiei, nerespectarea obligațiilor care revin, potrivit legii, pensionarilor, inclusiv cele referitoare la cumulul pensiei cu venituri salariale, asimilate salariilor sau, după caz, cu venituri din activități independente, nu fac obiectul scutirii de la plată și al restituirii, potrivit prevederilor prezentei legi.</p>	<p>2. Articolul 2 se modifică și va avea următorul cuprins:</p> <p>” Art. 2. - Debitele care au drept cauză culpa debitorului, cum ar fi folosirea de către acesta a unor documente eliberate cu nerespectarea legii, declararea de către acesta a unor date neconforme realității, care au avut drept urmare stabilirea eronată a pensiei, nerespectarea obligațiilor care revin, potrivit legii, pensionarilor, inclusiv cele referitoare la cumulul pensiei cu venituri salariale, asimilate salariilor sau, după caz, cu venituri din activități independente, nu fac obiectul scutirii de la plată, potrivit prevederilor prezentei legi.”</p>	<p>Pentru respectarea exigențelor impuse de normele de tehnică legislativă. Corelare cu modificările propuse.</p>

6.	<p>Art. 3. - Scutirea de la plată a debitelor, precum și restituirea prevăzută la art.1 alin. (2), conform prevederilor prezentei legi, se aplică indiferent de categoria de pensie de care beneficiază sau a beneficiat pensionarul, la momentul constatării existenței debitelor.</p>	<p>3. Articolul 3 se modifică și va avea următorul cuprins: “Art.3. - Scutirea de la plată a debitelor prevăzute la art. 1, conform prevederilor prezentei legi, se aplică indiferent de categoria de pensie de care beneficiază sau a beneficiat pensionarul, la momentul constatării existenței debitelor.”</p>	<p>Pentru respectarea exigențelor impuse de normele de tehnică legislativă. Corelare cu modificările propuse.</p>
7.		<p>Art.II. – (1) Prezenta lege intră în vigoare la data de întâi a lunii următoare datei publicării în Monitorul Oficial al României, Partea I. (2) În termen de 30 de zile de la data intrării în vigoare a prezentei legi, Ordinul comun nr.2073/1623/2014 al ministrului muncii, familiei, protecției sociale și persoanelor vârstnice și al ministrului finanțelor publice pentru aprobarea Normelor metodologice de aplicare a prevederilor Legii nr. 125/2014 privind scutirea de la plată a unor debite provenite din pensii, precum și a Procedurii de efectuare a restituirilor, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 878 din 3 decembrie 2014, cu modificările ulterioare, se actualizează în mod corespunzător.</p>	<p>Pentru respectarea exigențelor impuse de normele de tehnică legislativă.</p>